

บทคัดย่อ พุทธธรรมในประเทศไทย : ข้อพิจารณาญาณวิทยาทางสังคม

ภาษาไทย

จากข้อเท็จจริงที่ว่า สถาบันพุทธศาสนาในประวัติศาสตร์ไทยได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐ มาตลอดกว่า 700 ปี จึงน่าจะตั้งข้อสังเกตได้ว่า พุทธศาสนาแบบที่เผยแพร่ผ่านและภายในรัฐไทย น่าจะมีลักษณะส่งเสริมอุดมการณ์แห่งรัฐ งานวิจัยนี้มุ่งพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่การที่รัฐไทยใช้พุทธศาสนากล่อมเกล่า ความเป็น "คนดี" สำนึกในการเป็น "พลเมืองดี" ของประชาชน และเป็นกรอบความเข้าใจแนวคิด "ความยุติธรรม" ทั้งนี้โดยวิเคราะห์ มงคลวิเสสสภา ตำราแบบเรีคนศีลธรรม และข้อเขียนชุด กฎแห่งกรรม พบว่าพุทธศาสนาในสามมิตินี้ต่างเกื้อหนุนต่อการเป็นระบบความรู้สำหรับสังคมไทย ในแง่การนิยาม ความเป็นคนมีคุณธรรม ความผูกโยงสัมพันธ์กับรัฐ และการได้รับผลจากการกระทำที่ดี-ชั่วของตน อาจกล่าวได้ว่าพุทธศาสนาเป็นรากฐานแห่งญาณวิทยาสังคมไทยที่สำคัญยิ่ง

ภาษาอังกฤษ

Historically The Buddhist Church has been a rather faithful client under the patronage of the Thai state for over 7 centuries. It could be observed that the versions of Buddhism explained by and within the Thai state have served the state's ideologies. This research focusses on 3 key issues, namely, the utilization of Buddhism in the creation of a "desirable" person, a "good" person and a basic sense of "justice." Sermons by Prince Vajirayana, school text books on Morais and the novel series "Law of Karma" are key units of analysis.

Research findings indicate that these 3 dimensions help pave foundations for a "system of knowledge" for Thai society, in helping to define a "virtuous" person and his/her relationships to the state, with a clear sense of the efficacy of the law of karma operating at the individual level. In this way, it can be argued that Buddhism under the Thai state has been the key agent in providing a "social epistemology" for Thai society.

BQ

A540

๖๖๗๖

๑.3

รายงานนี้เป็นส่วนแรกของโครงการพุทธธรรมกับสังคมไทย ซึ่งมุ่งศึกษาพุทธ  
ธรรมในแง่ ญาณวิทยาสังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมไทย

ผู้เขียนขอขอบคุณ สถาบันไทยคดีศึกษา ซึ่งได้สนับสนุนงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะ  
อย่างยิ่งท่านศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก ผู้ได้คอยถามไถ่และให้กำลังใจมาตลอด ท่าน  
พระธรรมปิฎก อาจารย์วิลเลียม เคล้าสเนอร์ อาจารย์สมบัติ จันทรวงศ์ ได้ช่วยให้คำ  
แนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โครงการนี้ไม่อาจสมบูรณ์ได้หากปราศจาก อาจารย์  
ดร.ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนนันทกุล หัวหน้าโครงการ และ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ ผู้  
ร่วมวิจัยซึ่งได้ช่วยกันคิดและทำวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและความสัมพันธ์  
กับอำนาจรัฐ รวมทั้งคุณวิบูลย์ นิยมในธรรม และคุณบรรพต อึ้งศรีวงศ์ ผู้ได้คอยช่วยเหลือ  
เป็นอย่างดี เมื่อเดินทางไปตามวัดต่างๆในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักหอสมุด